

◆ اجرای چک در مراجع ثبتی

طبق قانون صدور چک، چک‌های صادر در عهده بانک‌ها، در حکم اسناد لازم‌الاجرا می‌باشند. لذا دارنده چک در صورت مراجعه به بانک و عدم دریافت تمام یا قسمتی از وجه آن، به علت بی‌محل بودن آن یا به هر علت دیگری که منتهی به برگشت چک گردد، می‌تواند طبق قوانین و آیین‌نامه‌های مرتبط با اجرای اسناد رسمی، وجه آن را از صادرکننده وصول نماید. برای به اجرا گذاشتن چک در مراجع ثبتی، باید مراحلی از نظر قانون چک و نیز قانون ثبتی رعایت گردد از جمله؛ طبق ماده یک قانون چک، دارنده چک باید در مرحله نخست به بانک محال علیه (بانکی که باید وجه را بپردازد) مراجعه و در صورت دریافت نکردن وجه، گواهی عدم پرداخت وجه را از بانک بگیرد و پس از تکمیل بانک آن را به دارنده چک تحویل دهد. در ادامه باید دو اقدام را انجام دهد؛ ۱- وصول وجه چک از طریق مراجعه به دادگستری ۲- وصول از طریق اجرای ثبت اسناد.

◆ سفته و نحوه مطالبه آن

سفته سندی است که به موجب آن امضاءکننده تعهد می‌کند مبلغی وجه را در زمان معین یا به محض مطالبه از سوی دارنده، در وجه حامل یا شخص معین یا به حواله کرد آن شخص کارسازی کند. سفته قائم به وجود دو شخص است؛ صادرکننده که مدیون و بدهکار است و شخص دیگر که ممکن است در هنگام صدور سفته معین یا نامعلوم باشد. در صورتی که سفته برای شخص معینی صادر شود، نام و نام خانوادگی او در سفته آورده می‌شود. در غیر این صورت به جای او «در وجه حامل» نوشته می‌شود. در مورد اول، شخص معین و در مورد دوم، دارنده سفته در مقابل صادرکننده طلبکار می‌شود و باید مبلغ سفته را در سررسید آن بپردازد. اگر سفته عندالمطالبه باشد، صادرکننده باید به محض مطالبه مبلغ آن را پرداخت کند.

حقوق و وظایف دارنده سفته

برای آن که دارنده سفته بتواند از مزایای قانونی آن برخوردار شود باید نکات زیر را رعایت کند؛

- ۱- دارنده سفته باید در سررسید، سفته را مطالبه کند. اگر وجه سفته پرداخت شد، مسئله‌ای پیش نمی‌آید، در غیر این صورت دارنده سند باید ظرف ۱۰ روز از تاریخ سررسید، سفته را واخواست کند. اگر روز دهم تعطیل باشد روز بعد از آن عمل واخواست انجام خواهد شد. واخواست اعتراض رسمی است نسبت به سفته‌ای که در سررسید پرداخت نشده است. واخواست علیه صادرکننده سفته به عمل می‌آید و باید رسماً به او ابلاغ شود.
- ۲- برای استفاده از مسئولیت تضامنی ظهرنویس‌ها، دارنده سفته باید ظرف یک سال از تاریخ واخواست، دادخواست خود را به دادگاه تقدیم کند. اگر دارنده سفته به این وظیفه قانونی عمل نکند، دعوی او علیه ظهرنویس‌ها پذیرفته نمی‌شود.
- ۳- دارنده سفته‌ای که واخواست شده و در موعد مقرر اقامه دعوی کرده، می‌تواند از دادگاه بخواهد که اموال طرف دعوی را قبل از رسیدگی و صدور حکم به نفع او توقیف کند. در این حالت پس از صدور حکم، دارنده سفته در وصول طلبش از مال توفیق شده بر سایر طلبکاران تقدم دارد.

◆ دیه، ارش و نحوه محاسبه آن

دیه مالی است که مجرم به خاطر ارتکاب به جرمی که به آسیب بدنی یا مرگ دیگری منجر شود، به شخص او یا صاحب خون (ورثه) می‌پردازد. در شرع مقدس برای بیشتر اعضای بدن دیه در نظر گرفته شده است. و اما اگر در مورد عضو دیه معین نشده باشد، قاضی با در نظر گرفتن دیه کامل انسان و نوع کیفیت آسیب، مطابق نظر کارشناس میزان آن را معین می‌کند که در اصطلاح «ارش» گفته می‌شود. دیه کامل یک انسان صد نفر شتر است که در سال ۱۳۸۳ معادل با ۲۲۰ میلیون ریال اعلام شده است. هر سال وزارت کشور نرخ ریالی دیه کامل را اعلام می‌کند.

■ چگونگی و در چه زمانی عاقله مسئول پرداخت دیه به جای مجرم اصلی است.

- ۱- قاتل یا واردکننده صدمه به دیگری نابالغ یا دیوانه باشد.
- ۲- قتل یا صدمه، خطای محض باشد. یعنی مرتکب نه قصد کشتن یا آسیب زدن و نه قصد عمل واقع شده بر دیگری را داشته باشد.
- ۳- اگر قتل خطای محض یا اقرار قاتل یا خودداری او از ادای سوگند یا قسامه ثابت شود، پرداخت دیه بر عهده خودش است.
- ۴- دیه آسیب‌های بدنی حارصه، دامیه، متلاحمه و سماحت تحت هر شرایطی بر عهده مرتکب است و عاقله مسئولیتی ندارد.
- ۵- اگر مرتکب جرم خطای محض، عاقله نداشته باشد یا عاقله او نتواند دیه را در مدت ۳ سال بپردازد از بیت‌المال پرداخت خواهد شد.